

การเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบและ การบังคับใช้กฎหมาย ของ ก.ล.ต.

(เผยแพร่เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2568)

โดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

“การบังคับใช้กฎหมาย” เป็นหนึ่งในบทบาทหน้าที่ ก.ล.ต. ให้มีความสำคัญมาตลอด โดยดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดในทุกกรณี ซึ่ง ก.ล.ต. ได้ปรับปรุงกระบวนการและมีมาตรการหลายด้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมายภายใต้ความรับผิดชอบของ ก.ล.ต. และจะเห็นได้ว่าในช่วงที่ผ่านมา หลายกรณีสามารถดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้อย่างรวดเร็วขึ้น

ในครั้งนี้อยากขอเล่าถึงกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของ ก.ล.ต. เพื่อให้เกิดความเข้าใจทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากหนึ่งในขั้นตอนที่สำคัญคือ การตรวจสอบข้อเท็จจริง รวมทั้งรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่า มีการกระทำความผิดตามกฎหมายหรือไม่ ก่อนที่จะเลือกมาตรการในการบังคับใช้กฎหมาย โดยในการตรวจสอบแต่ละกรณีมีระยะเวลาในการดำเนินการที่แตกต่างกันขึ้นกับหลายปัจจัย เช่น แหล่งที่มาของพยานหลักฐาน ปริมาณข้อมูลที่ต้องพิจารณา และความซับซ้อนของการกระทำความผิด รวมทั้ง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องชี้แจงแสดงพยานหลักฐานตามสิทธิอันพึงมีก่อนพิจารณาดำเนินการ (Due Process of Law)

เมื่อพบว่าผู้กระทำความผิด ก.ล.ต. สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายได้ผ่าน 3 ช่องทางหลัก ได้แก่ การดำเนินการทางปกครอง การดำเนินการทางอาญา และการดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่ง

(1) การดำเนินการทางอาญา เป็นกระบวนการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลซึ่งกระทำการหรือละเว้นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่ ก.ล.ต. กำกับดูแล สามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ

- การดำเนินคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยในกระบวนการนี้ หลังจากการตรวจสอบในเชิงลึกแล้ว ก.ล.ต. จะ “กล่าวโทษ” ผู้กระทำความผิดต่อพนักงานสอบสวน จากนั้นพนักงานสอบสวนจะสืบสวนสอบสวน รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน และเสนอความเห็นเกี่ยวกับคดีไปยังพนักงานอัยการ และพนักงานอัยการจะพิจารณาความสมบูรณ์ครบถ้วนของสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนก่อนมีความเห็นสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาตามสำนวนการสอบสวนดังกล่าว และในคดีที่พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยแล้ว ศาลยุติธรรมจะเป็นผู้พิจารณาและพิพากษาต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภายหลังการกล่าวโทษของ ก.ล.ต. แล้ว กระบวนการบังคับใช้กฎหมายทางอาญาต่อไปจะเป็นการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการ และการพิจารณาของศาลยุติธรรม แต่ ก.ล.ต. ยังติดตามความคืบหน้าในการดำเนินคดีอย่างต่อเนื่อง และให้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายอย่างเต็มที่

- การเปรียบเทียบความผิดอาญา โดย “คณะกรรมการเปรียบเทียบ” จะเป็นผู้กำหนดค่าปรับสำหรับความผิดบางลักษณะที่กฎหมายกำหนดให้สามารถเปรียบเทียบปรับได้

(2) การดำเนินการมาตรการลงโทษทางแพ่ง เริ่มใช้เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2559 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้รวดเร็วมากขึ้น ทั้งด้านหลักทรัพย์และสินทรัพย์ดิจิทัล ในความผิดเกี่ยวกับกระทำการอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขาย (เช่น การสร้างราคาและการใช้ข้อมูลภายใน) การบอกกล่าวข้อความเท็จ การยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีซื้อขาย และการไม่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการหรือผู้บริหาร

เมื่อ ก.ล.ต. พบการกระทำความผิดและเห็นควรใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิด ก.ล.ต. จะเสนอให้ “คณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง” หรือ ค.ม.พ. พิจารณาว่าสมควรใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิดหรือไม่ และลงโทษด้วยมาตรการใดบ้าง (เช่น ปรับทางแพ่ง ชดใช้เงินเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับฯ และห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารฯ) ซึ่ง ค.ม.พ. สามารถใช้มาตรการที่เหมาะสมกับข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมปฏิบัติตามมาตรการลงโทษทางแพ่งที่ ค.ม.พ. กำหนด ก.ล.ต. มีอำนาจฟ้องบุคคลนั้นต่อศาลแพ่ง เพื่อขอให้ศาลพิจารณากำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งให้จำเลยปฏิบัติ พร้อมกำหนดดอกเบี้ยตามกฎหมายให้จำเลยชำระนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ

(3) การดำเนินการทางปกครอง เป็นกระบวนการบังคับใช้กฎหมายด้วยการออกคำสั่งทางปกครองกับบุคคลที่ได้รับอนุญาต ได้รับความเห็นชอบ หรือได้ขึ้นทะเบียนตามกฎหมายที่ ก.ล.ต. กำกับดูแล โดยผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองมีหลายระดับ เช่น ก.ล.ต. คณะกรรมการพิจารณาโทษทางปกครอง หรือคณะกรรมการ ก.ล.ต. และการสั่งการก็มีได้หลายลักษณะ เช่น ปรับทางปกครอง จำกัดการประกอบกิจการ พักการประกอบกิจการ และเพิกถอนใบอนุญาต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2566 – 2568 การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายผ่านทั้ง 3 ช่องทางหลักของ ก.ล.ต. มีจำนวนคดีที่แล้วเสร็จเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยในปี 2566 มีจำนวน 82 คดี ผู้กระทำความผิด 280 ราย ปี 2567 มีจำนวน 128 คดี ผู้กระทำความผิด 346 ราย และในปี 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2568) มีจำนวน 158 คดี ผู้กระทำความผิดรวม 373 ราย

สถิติการบังคับใช้กฎหมาย ของ ก.ล.ต. ปี 2566 – 2568 (ข้อมูล ณ 30 พฤศจิกายน 2568)

ปี	การดำเนินคดีอาญา		การดำเนินการตามมาตรการลงโทษทางแพ่ง		การดำเนินการทางปกครอง/บริหาร		รวม	
	คดี	ราย	คดี	ราย	คดี	ราย	คดี	ราย
2566	72	217	10	44	-	19	82	280
2567	112	261	16	73	-	12	128	346
2568	136	242	22	119	-	12	158	373

สถิติการบังคับใช้กฎหมาย 1 มกราคม - 30 พฤศจิกายน 2568

	คดี	ราย
การดำเนินคดีอาญา	136	242
- การกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน*	48	114
- การเปรียบเทียบปรับ (เฉพาะกรณีที่มีการชำระค่าปรับ)**	88	128
การดำเนินการตามมาตรการลงโทษทางแพ่ง	22	119
การดำเนินการทางปกครอง	-	12
รวม	158	373

หมายเหตุ : * บางเรื่องที่ ก.ล.ต. กล่าวโทษจะนับมากกว่า 1 คดี เนื่องจากพฤติกรรมในเรื่องนั้นเป็นการกระทำความผิดที่ต่างประเภทกัน ซึ่งสามารถแยกดำเนินคดีได้ ** ผู้ถูกดำเนินการ 1 ราย อาจมีการกระทำความผิดหลายข้อกล่าวหา

ในปี 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน) ก.ล.ต. มีการดำเนินคดีอาญาโดยการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน จำนวน 48 คดี ผู้กระทำความผิด 114 ราย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นการกล่าวโทษในฐานความผิด 4 กลุ่มสำคัญ ได้แก่ (1) ฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การสร้างราคา การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลภายใน และการแพร่ข่าวหรือข้อความเท็จ (2) การทุจริต (3) แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญ และ (4) ประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งหมด 12 คดี ผู้กระทำความผิด 47 ราย

ขณะที่มีการดำเนินการตามมาตรการลงโทษทางแพ่ง จำนวน 22 คดี ผู้กระทำความผิด 119 ราย โดยส่วนใหญ่เป็นฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งการสร้างราคา การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลภายใน และการแพร่ข่าวหรือข้อความเท็จ รวม 17 คดี ผู้กระทำความผิดรวม 91 ราย

นอกจากการปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มประสิทธิภาพงานตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมายในช่วงที่ผ่านมาแล้ว ก.ล.ต. ยังมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายให้มากขึ้นอีก โดยได้เสนอแก้ไขกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ ก.ล.ต. เป็นพนักงานสอบสวนในคดี high impact เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการร่วมสอบสวนคดีโดยใช้ความเชี่ยวชาญมาช่วยให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายในกรณี high impact มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในขณะนี้อยู่ในกระบวนการออกกฎหมาย
